קורה ארבעה מתרת במים הא קא אזיל דלי לאידך גיסא ומייתי קים להו לרבנן דאין דלי מהלך יותר מארבעה טפחים תחת קורה מיהא הא עריבי מיא אלא משום דקל הוא שהקילו חכמים במים [א]כדבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים: א"ר יהודה לא תהא מחיצה: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ר' יהודה בשיטת ר' יוסי אמרה דאמר מחיצה תלויה מתרת אפילו ביבשה [ב]דתנן [א]המשלשל דפנות מלמעלה למטה (א) בזמן שגבוהות מן הארץ ג' טפחים פסולה ממטה למעלה אם גבוהות י' טפחים כשירה רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה עשרה (ב) כך מלמעלה למטה עשרה ולא היא לא רבי יהודה סבר לה כרבי יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כרבי יהודה רבי יהודה לא סבר לה כרבי יוסי עד כאן לא קאמר רבי יהודה אלא בעירובי חצירות דרבנן אבל סוכה דאורייתא לא ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה עד כאן לא קאמר ר' יוסי אלא בסוכה דאיסור עשה הוא אבל שבת דאיסור סקילה הוא לא אמר ואם תאמר אותו מעשה שנעשה בציפורי על פי מי נעשה לא על פי רבי יוסי (ג) אלא על פי רבי ישמעאל בר' יוסי נעשה [ג]דכי אתא רב דימי אמר פעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מבעוד יום למחר פרסו סדין על העמודים והביאו ספר תורה וקראו בו פרסו לכתחילה מי שרי והא [ב][ד]הכל מודים שאין עושין אהל עראי [ה]בשבת אלא מצאו סדינין פרוסין על העמודים והביאו ספר תורה וקראו בו אמר רבה ר' יהודה ור' חנניא בן עקביא אמרו דבר אחד ר' יהודה הא דאמרן ר' חנניא בן עקביא [ו](דתנן) [ז]ר' חנניא בן עקביא אומר גזוזטרא שיש בה ארבע אמות על ארבע אמות

חוקק

מסרס במים. בבור שבין ב' חצירות ונתונה על רחבה באמצע הבור למעלה: **לאידך גיסא.** תחת כל רוחב הקורה חוץ לקורה בחלק חבירו: **עריבי מיא.** ורב יהודה הפסק מחיצה בעי: **אלא קל הוא שהקילו חכמים במים.** וליתא לדרב יהודה אלא כדרב הונא דכ"ה למעלה ממש קאמרי: ה"ג **אלא קל הוא כו':** **מחיצה תלויה מתרת אף ביבשה.** הלכך במים נמי אין צריך שתראה המחיצה עשויה בשביל המים ובתוך אוגני הבור: **המשלשל.** טריל"ר בלע"ז(ט): **מלמעלה למטה.** שהתחיל לארוג מחיצות הסוכה למעלה ואורג ובא למטה: **גבוהות מן הארץ שלשה.** דגדיים בוקעים בה הויא לה תלויה ופסולה: **מלמטה למעלה.** שנוגעות בקרקע: **אם גבוהות עשרה טפחים כשירה.** ואע"פ שאינן מגיעות לסכך. והכא לא גרס גבוהות מן הארץ אלא אם גבוהות עשרה טפחים: **כשם שמלמטה למעלה.** מכשרת ליה ואף על גב דלא מטיא לסכך: **כך מלמעלה למטה.** די לה באריג עשרה ואע"פ שאינה מגעת לארץ: **אבל שבת דאיסור סקילה.** אע"ג דברשויות דרבנן ליכא סקילה כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: **ואם תאמר.** הואיל ור' יוסי לגבי שבת לית ליה מחיצה תלויה: **מעשה שנעשה בציפורי.** על ידי מחיצה תלויה כדאמר לקמן: **ע"פ מי נעשה.** והלא ר' יוסי ראש של ציפורי הוה ועל פיו היו עושין כולן כדאמר בסנהדרין (דף לב:) אחר רבי יוסי לציפורי: ה"ג **לא ע"פ ר' יוסי נעשה אלא ע"פ רבי ישמעאל בר ר' יוסי נעשה.** שכבר נפטר ר' יוסי. ול"ג לא ע"פ רבי יהודה דרבי יהודה לאו בציפורי הוה ועוד דלר' יהודה שרי דהא רשויות דרבנן הוו כדלקמן: **ולא הביאו ספר תורה.** לבית הכנסת (ט)ובחצר אחרת הוה והיו מביאין אותו דרך חצר שאינה מעורבת ופרסו סדינין על גבי עמודין להיות מחיצה מפסקת אצל מחיצות החצר מבית שהיה ספר תורה מונח בו ועד בית הכנסת וכעין מבוי קטן כדי הילוך בין סדינים למחיצות החצר ולא היו בני החצר אוסרים שם שלא היה פתח פתוח לו אלא אותו פתח(י) לבדו והנך סדינים מחיצה תלויה הואי: **הכל מודים.** ר"א ומחלוקתו שנחלקו בתוספת אהל עראי גבי פקק חלון דאיכא למ"ד פוקקין בו ואע"ג דמוסיף על אהל עראי הוא מודים שאין עושין את כל האהל לכתחלה בשבת בפ' כל הכלים (שבת קכה:): **אמרו דבר אחד.** הקילו הרבה במים: **גזוזטרא.** שהיא למעלה מן הים: **שיש בה ארבע.** מרובעות שהן כ"ד טפחים:

חוקק

[כ]**קורה** ד' מתרת בחורבה. פי' בקונטרס דסבר לה כר' ישמעאל ברבי יוסי דאמר מחיצה תלויה מתרת ולית הלכתא כוותיה ואין נראה לר"י דרבי ישמעאל לא התיר אלא במבוי אבל במחיצה תלויה לחורבה הפרוצה לרה"ר לא ועוד דקורה ד' לא מטעם מחיצה תלויה מתרת דהא ליכא מחיצה כלל אלא מטעם פי תקרה (ד) ופי תקרה לא אשכחנא תנאי דפליגי ורב נמי דאית ליה (לקמן דף צ:) פי תקרה יורד וסותם קאמר הכא בסמוך דאין מחיצה תלויה מתרת אלא במים: **הא** קאזיל דלי לאידך גיסא. פירש בקונטרס דלרב יהודה דוקא פריך שמצריך לשקע ראשי קנים במים שלא ידלה מרשות חבירו אבל רב הונא לא בעי רק שיש היכר קצת שלא יטלטל שם להדיא (ולא) מצי למימר דרב נחמן כת"ק דשרי מתוך אוגנו דהא מתוך אוגנו דת"ק היינו מלמעלן דרשב"ג דכי היכי דבעי רב יהודה שיקוע לרשב"ג ה"ה לת"ק וכן הא דפריך תחת הקורה מיהא עריבי מיא לרב יהודה פריך ולא מצי לשנויי דקורה מתרת מחודה ולפנים ולא תחת הקורה דכיון דרשות שניהן שולטת בהם תחת הקורה א"כ בסמוך לקורה נמי ליתסר משום שעריבי מיא שתחת הקורה ועוד דמשמע ליה דמתרת לגמרי אף תחת הקורה: **אלא** קל הוא שהקילו חכמים במים. פירש בקונטרס וליתא לדרב יהודה אלא כרב הונא דכ"ה למעלה ממש קאמרי ועל זה סומכין העולם שיש להן בתי כסאות על המים אע"פ שאין המחיצות מגיעות עד המים והא דאמר בפירקין (דף פח.) אמתניתין דגזוזטרא שהיא למעלה מן המים ועשו לה מחיצה גבוה י' כו' לא שנו אלא למלאות אבל לשפוך אסור דהלכתא כאיכא דאמרי דאפי' לשפוך נמי שרי דבשל סופרים הלך אחר המיקל ומיהו נראה דאינה מועלת המחיצה העשויה לצניעות בית הכסא ולא לשם מחיצת מים דאין הלכה כרבי יהודה דאמר לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהן ודבר תימה הוא שפירש בקונטרס מסקנא דשמעתין דלא כרב יהודה דהא רב ורבי חייא קיימי כוותיה וברייתא דיעקב (ה) קרחאה ומצינו לפרש קל הוא שהקילו חכמים במים דקורה מתרת בלא שיקוע אבל מחיצה התלויה מצינו למימר כרב יהודה דבעי שיקוע ור"ח פירש דקיימא לן כרב יהודה ול"ג אלא ור"ת נמי לא גרס אלא ומפרש דפריך לרב נחמן אפילו אליבא דרב הונא דלא מצריך שיקוע וה"פ קורה ד' מתרת במים פי' אמת המים או ים עובר אצל כותלו דהוי (ו) ככרמלית ויש חלון למטה מן הקורה והקורה מונחת על גבי הזיזין היוצאין מן הכותל ופריך הא קאזיל לאידך גיסא בשלמא בור שבין שתי חצירות סגי במחיצות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דליתיה כרמלית אלא רה"י אבל כרמלית גמורה דלאו בר איערובי הוא אית לן למיחש דילמא אתי לאידך גיסא ומשני גמירי כו' ופריך תחת קורה מיהא עריבי מיא בהדי הנך ומכרמלית הוא דולה ומשני קל הוא שהקילו חכמים במים ולא גרס אלא דשינויא דאין דלי מהלך יותר מארבעה כדקאי קאי וה"פ כיון שהדלי לא ילך בכרמלית לערובי מיא נמי לא חיישינן משום דהקילו במים ע"י מחיצת תקרה כדאמר לקמן (פז.) באמת המים שעשו לה מחיצה עשרה דלא חיישינן לאיערובי מיא הכי נמי גבי תקרה: **עד** כאן לא קאמר ר' יהודה אלא בעירובי חצירות. וא"ת ולימא משום דבמים הקילו חכמים ועוד אמאי קאמר ר' יהודה בשיטת ר' יוסי אמרה לימא דכולהו תנאי דמכשרי במחיצה תלויה בשיטת ר' יוסי אמרו וי"ל דאשאר תנאי איכא למימר משום דבמים הקילו אבל ר' יהודה משום מים לא היה מיקל כל כך שמתיר אף במחיצה שלא נעשית לשם מים ולהכי קאמר משום דבעירובי חצירות דרבנן: **גזוזטרא** שיש בה (ז) ארבעה על ארבעה כו'. משמע דכי אין בה ארבעה על ארבעה אינו ממלא אבל גזוזטרא עצמה הויא רה"י וכן גזוזטרא דמתני' דקתני אין ממלאין הימנה אא"כ עשה לה מחיצה עשרה אבל גזוזטרא גופה הויא רה"י ומטלטל בכולה ותימה כיון דאין לה מחיצות אמאי הויא רה"י והא טרסקל לא הוי רה"י אפילו לר' יוסי בר יהודה אלא משום דהדרא מחיצתא כדאמרינן בפרק כלל מעריבין (לעיל דף נג.) וי"ל דבקיעת דגים לא הויא בקיעה ואמרינן גוד אחית אבל בטרסקל איכא בקיעת גדיים א"נ קמתמא פתוח לרה"י והויא כחור היחיד ור"י האריך בזה בריש כל גגות גבי מחיצות שאינן ניכרות וא"ת כי אין בה ד' אמות על ד' אמות לישתרי למלאות לפי שפירש בסוף כל גגות (לקמן דף צב:) דאמר פי תקרה יורד וסותם בכל ארבע הרוחות וי"ל דהכא איירי דעבידא כי ארובה באלכסון כעין גגין שלנו דלא אמרינן פי תקרה יורד כדאמרינן בעושין פסין (לעיל דף כה.) אי נמי כגון שהגזוזטרא אינה שוה ומליאה פגימות כל סביבותיה דאין (ח) פי תקרה אי נמי כשאין טפח בעובי הגזוזטרא דמשמע מפירוש הקונטרס לסוף פרק קמא דסוכה (דף יח.) בשמעתא דאכסדרה שיש לה פצימין דלא אמר פי תקרה יורד וסותם אלא אם כן יש בעובי התקרה טפח:

אמר

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה ד סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרל סעיף ט:
כז ב מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה כו סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שטו סעיף א:

◆

לעזי רש"י

טריצ"ר [טריצי"ר]. לקלוע, לארוג.

◆

רבינו חננאל

קורה [ארבעה] מתיר במים, הא קא אזיל דלי, ומייתי מיא מאידך גיסא דבור. ואם תאמר קים להו לרבנן דאין דלי מהלך וחוצב מים חוץ מארבעה. תותי קורה מיהא עריבי מיא וקא חציב דלי מיא דבינו ביני. ופרקינן קל הוא שהקלו חכמים, שאין מחיצה תלויה מתרת אלא במים. וקל הוא שהקלו חכמים במים. קיימא לן כרב יהודה דסוגיין דשמעתא [כוותיה]. פיסקא. א"ר יהוד' לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהם. א"ר יוחנן רבי יהוד' בשיטת ר' יוסי אמרה, דסבר מחיצה תלויה מתרת, דתנן המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ ג' טפחים כו'. כבר פירשנו שמועה זו במס' סוכה. ואסיקנא לא ר' יהוד' סבר כר' יוסי, ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהוד'. ואם תאמר מעשה שנעשה בצפורי על פי מי נעשה. לא על פי ר' יוסי נעשה. אמרה, לא על פי ר' יוסי נעשה, אלא על פי ר' ישמעאל בר' יוסי נעשה, שפעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מערב שבת ומצאו סדינין שהיו פרוסין על גבי העמודים במבוי, וסמכו בהן משום מחיצה. והביא ספר תורה וקראו בו. אמר רבה ר' יהוד' ור' חנינה בן עקביה, שניהם אמרו מחיצה תלויה מתרת. ר' יהודה הא דאמרן. ר' חנינה בן עקביה, דתניא ר' חנינה בן עקביה אומר גזוזטרא שהיא תיקרה, משוכה מן הכותל על הים. אי עומדת על ארבעה עמודים שיש בה ד' אמות על ד' אמות,

מסורת הש"ס

א) שבת קא. לעיל יב. טז: מח., ב) שבת לג. סוכה טז., ג) סוכה טז: ע"ש, ד) [תוס' סוכה פ"א ה"ה שבת קכה: קלו: לעיל מד.], ה) פ"א כתחלה בשבת, ו) [ל"ל דתניא], ז) [לקמן פז:], ח) בפ"א במקום כה"ד: המשלשל האורג, ט) ובחצר אחת שאינה מעורבת בל"ל מהרש"א, י) בפ"א: בית, כ) עיין לע"ל,

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוהות: (ב) שם כשם שמלמט' למעל' י' טפחים כך מלמעל' למטה י' טפחים ולא היא וכו' ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה לא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי: (ג) שם לא על פי ר' יוסי נעשה אלא: (ד) תוס' ד"ה קורה וכו' מטעם פי תקרה ובפי תקרה: (ה) ד"ה אלא וכו' דיעקב קרחנאי ומצינו: (ו) בא"ד אצל כותלו דהוי כרמלית כל"ל ותיבת כ נמחק: (ז) ד"ה גזוזטרא שיש בה ארבע אמות על ארבע כו' משמע דכי אין בה ארבע אמות על ארבע אמות אינו: (ח) בא"ד סביבותיה דאין כאן פי תקרה:

◆

מוסף רש"י

מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה. שדרך להיות בה מחיצות שנפלו תחתיהן וקיימות מלמעלה ותלויות, מהו שתתיר לטלטל בחורבה שלא תהא כפרוצה לרה"ר (שבת קא.). אלא במים. כגון גזוזטרא שהיא למעלה מן הים דתנן (לקמן פז:) דעושה מחיצה תלויה וממלא, וכן בור שבין שתי חצרות ועושין במחיצה תלויה מלמעלה, ממלא זה מכאן וזה מכאן ואע"פ שלא עירבו (שבת קא.). המשלשל דפנות. מוריד (שבת צז.) כל מלמעלה למטה קרי משלשל שהתחיל לארוג המחיצה אצל הסכך ואורג ובא כלפי מטה (סוכה טז. וכעי"ז שבת שם). ממטה למעלה. שהתחיל לארוג מלמטה סמוך לקרקע ומגביה ועולה, כיון שהגביה עשרה כשרה, ואף על פי שלא הגיע לסכך (סוכה טז.). כשם שמלמטה למעלה. דיו באריגת עשרה, כך מלמעלה למטה. דיו באריגת עשרה ואפילו גבוהה הרבה מן הארץ כשרה, וקסבר מחיצה תלויה עשרה מתרת (סוכה טז.). לא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי. שתהא מחיצה תלויה מתרת בסוכה, ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה. בבור שתהא מתרת בשבת (שם טז.). בעירובי חצירות דרבנן. הא דאסרינן לטלטל מימי חצר זו לזו בלא עירוב, מדרבנן הוא, דמדאורייתא לא מיתסר אלא מרשות היחיד לרשות הרבים (שם). אבל שבת דאיסור סקילה הוא לא אמר. כמלאכות דאורייתא שמחמירין אפילו במידי דרבנן דלית בה (שם). ואם תאמר. כיון דר' יוסי לא סבר לה כר' יהודה בשבת, אותו מעשה שנעשה בצפורי. שהתירו בשבת על ידי מחיצה תלויה כדאמר רב דימי לקמיה, על פי מי נעשה. והלא ר' יוסי ראש של ישיבת ציפורי הוה כדאמרינן בסנהדרין (לב:) צדק צדק תרדוף, הלך אחר ב"ד יפה אחר ר' יוסי לצפורי (סוכה שם). ולא הביאו ספר תורה מבעוד יום. שהיו רגילין להוליך ספר תורה בבתים מפני הסכנה, ולמחר הביאו לבית הכנסת, ומבוי היה בין בית אחד שבחצר בית הכנסת ופתחים הרבה היו פתוחין לחצר ולא עירבו, או שהיו חצירות הרבה פתוחות לאותו מבוי ובית הכנסת פתוח לו והיה ספר התורה בחצר שבמבוי בית הכנסת ולא נשתתפו במבוי ואסור להוליך מן החצרות למבוי, ופרסו סדינין על גבי עמודים שהיו לרוחב המבוי ותלאום על פני המבוי ולא היו פתוחין מן המחיצה ולפנים אלא בית הכנסת וחצר [illegible] (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones